

Kohtuasi T-146/04

Koldo Gorostiaga Atxalandabaso

versus

Euroopa Parlament

Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskiri —
Järelevalve hüvitiste kasutamise üle — Kulude tõendamine — Võla sissenõudmine
tasaarvestuse teel

Esimese Astme Kohtu otsus (teine koda laiendatud koosseisus), 22. detsember
2005 II - 5995

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Parlament — Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskiri — Alusetult makstud summade sissenõudmine — Nimetatud eeskirja artikli 16 lõikes 2 ja artikli 27 lõigetes 3 ja 4 kirjeldatud menetluse kohaldamine erinormina artikli 27 lõikes 2 ettenähtud menetluse suhtes*

2. *Parlament — Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskiri — Peasekretäri otsus alusetult makstud summade sissenõudmise kohta — Peasekretäri pädevuse puudumine otsustada viia asjaomane sissenõudmine läbi parlamendiliikmele makstavate hüvitiste arvel tasaarvestuse teel, kui tal ei ole selleks ette nähtud menetluse alusel saadud juhatuse volitust*
3. *Tühistamishagi — Ühenduse kohtu pädevus — Nõuded viia asi tühistatud otsuse tegemisele eelnenud etappi, et jätkata menetlust hetkest, kui tehti õigusvastane otsus — Vastuvõetamatus*
(EÜ artiklid 230 ja 233)
4. *Ühenduse õigus — Põhimõtted — Kaitseõigus — Dokumendid, mille suhtes puudutatud isik ei ole saanud seisukohta võtta — Tõendite hulgast väljaarvamine — Piirid*
5. *Institutsioonide aktid — Üldine kohustus teavitada õigusakti adressaati võimalikest õiguskaitsevahenditest ja tähtaegadest — Puudumine — Juhend Euroopa Parlamendi ametnike ja teenistujate kohustuste kohta — Õigusnorm, mille kohaselt tuleb õigusaktis ära märkida õiguskaitsevahendite kasutamise võimalused — Rikkumine — Menetlusnormide rikkumine — Puudumine*
6. *Institutsioonide aktid — Põhjendused — Kohustus — Ülatus — Euroopa Parlamendi peasekretäri otsus parlamendiliikmele parlamendi poolt hüvitistena makstud summade sissenõudmise kohta — Viide puudutatud isikule edastatud auditi aruandele — Viide viimatinimetatu esitatud tõenditele ning osalisele tagasimaksmisele — Lubatavus*
(EÜ artikkel 253)
7. *Ühenduse õigus — Põhimõtted — Võrdne kohtlemine — Piirid — Ebaseaduslik eelis*
8. *Tühistamishagi — Väited — Võimu kuritarvitamine — Mõiste*

9. *Parlament — Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskiri — Parlamendiliikme assistendi hüvitis — Makseid teostav kolmas isik, kelle ülesandeks on makstud summade haldamine — Nõuetekohase kasutamise kohta tõendavate dokumentide puudumine — Tagasimaksmise kohustus — Tõendamiskoormis ühenduse kohtus vaidlustamise korral*

1. Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja artikli 27 lõige 2, millega nähakse ette menetlus, mis annab kvestoritele pädevuse lahendada kõik parlamendiliikme ja peasekretäri vahel selle eeskirja kohaldamisel tekkinud vaidlused, kujutab endast üldsätet, mis puudutab kõiki selle eeskirjaga reguleeritavaid valdkondi. Niisiis on tegemist üldsättega, võrreldes artikli 16 lõikega 2 ja artikli 27 lõigetega 3 ja 4, mis puudutavad täpsemalt vaidlusi alusetult makstud parlamendi poolt makstavate hüvitiste sissenõudmise üle. Kuna erisätted on olemas, ei kohaldata artikli 27 lõiget 2 alusetult makstud parlamendi poolt makstavate hüvitiste sissenõudmisel.

(vt punkt 83)

2. Euroopa Parlamendi peasekretäri otsus, milles ühelt poolt asutakse seisukohale, et tema poolt mainitud summad on

ühele parlamendiliikmele makstud alusetult ja need tuleb sisse nõuda, ning teiselt poolt määratakse, et sissenõudmine toimub parlamendiliikmele makstavate hüvitiste tasaarvestuse teel, tuleb tühistada osas, milles leitakse, et summa sissenõudmine hagealt toimub tasaarvestuse teel.

Selleks näeb Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja artikli 27 lõige 4 ette tasaarvestusmenetluse. Esiteks viitab see säte finantsmääruse nr 1605/2002 artiklile 73 ning selle rakenduseeskirjadele, mille artikli 1 teine taane näeb ette iga institutsiooni peaarvepidaja kohustuse summade sissenõudmisel tasaarvestada ühenduse nõuded võlgnike samaväärsete nõuetega, mis viimastel on ühenduste suhtes ja mis on kindlad, kindlasummalised ja kuuluvad maksmisele. Lisaks tuleneb finantsmääruse artiklite 71 ja 73 rakendamist käsitlevatest määruse nr 2342/2002 artikli 78 lõike 3

punktidest d–f ning artiklitest 83 ja 84, et iga institutsioon nõuab võimaluse korral ühenduse võla sisse eelkõige tasaarvestuse teel, ja pärast sissenõudmise ebaõnnestumist peab institutsioon algatama sissenõudmismenetluse teisi õiguslikke vahendeid kasutades.

Kui parlament muutis parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja, lisades selle eelnevalt tsiteeritud artiklisse 27 uue lõike 4, soovis parlament sellega määrata, et kui parlamendiliikmelt võla sissenõudmine toimub tasaarvestuse teel nende parlamendi poolt makstavate hüvitiste arvel, millele tal on õigus, siis võib seda teha ainult selle artikli lõikes 4 ettenähtud menetluse kohaselt. Kuna peasekretäril puudub pädevus otsustada asjaomase tasaarvestuse üle, kui tal ei ole selleks viidatud artiklis ettenähtud menetluse kohast juhatuse volitust, siis tuleb peasekretäri otsus tühistada selles osas, milles nähakse ette selline tasaarvestus.

Seoses parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja artikli 16 lõike 2, artikli 27 lõike 3 ja artikli 27 lõike 4 omavaheliste seoste eripäraga, et viimati nimetatud artikkel täpsustab menetlust, mis on ette nähtud juhuks, kui otsustatakse kohaldada sellist sissenõudmisviisi, st tasaarvestust, mis puudutab parlamendiliikmele selleks makstavaid hüvitiisi, et ta saaks tulemuslikult täita oma esindusülesandeid, tagades selle, et tal on võimalik oma ametikohustusi tõhusalt täita. Seetõttu näeb see säte ette rea menetluslikke ja materiaalsoiguslikke tagatise. Kuna see säte puudutab ühe või mitme alusetult makstud hüvitise teatud sissenõudmisviisi, tuleb seda käsitleda erinormina parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja artikli 16 lõike 2 ja artikli 27 lõike 3 suhtes, millist käsitlust õigustab ka selle sätte asetamine viimati mainitud lõike järele. Nimetatud artikli 27 lõike 4 alguses esinevat sõna „erandjuhtudel” tuleb mõista nii, et tasaarvestust ei saa kasutada enne, kui eelnevas punktis sätestatud tagatise ei ole arvesse võetud.

(vt punktid 86, 87, 95–97, 99)

3. Mis puudutab tühistamishagi raames esitatud nõuet viia asi tühistatud otsuse tegemisele eelnenud etappi, et jätkata menetlust hetkest, kui tehti õigusvastane otsus, siis ei ole ühenduse kohtu pädevuses otsustada, kuidas institutsioon peab täitma kohtuotsuse, millega akt osaliselt või täielikult tühistatakse. Asjaomane institutsioon peab ise EÜ artikli 233 kohaselt võtma vajalikud meetmed tühistamishagi suhtes tehtud kohtuotsuse täitmiseks.

(vt punkt 98)

4. Kaitseõiguse tagamise üldpõhimõtte kohaselt peab isikul, kelle vastu ühenduse institutsioon on esitanud etteheiteid, olema võimalus võtta seisukoht kõigi dokumentide kohta, millele institutsioon kavatseb tema vastu tugineda. Juhul, kui talle ei ole sellist võimalust antud, ei saa dokumentidele, millele ei antud juurdepääsu, tõendusmaterjalina tugineda. Siiski oleks sellel, et teatud institutsiooni kasutatud dokumendid jäetakse kõrvale, tähendus ainult siis, kui etteheidet ei saaks tõendada muul viisil, kui ainult neile dokumentidele viitades. Ühenduse kohus peab uurima, kas hageja poolt viidatud dokumentidele juurdepääsu andmisest keeldumine võis mõjutada menetluse käiku tema kahjuks ja vaidlustatud otsuse sisu.
5. Mitte ükski konkreetne ühenduse õiguse säte ei kehtesta institutsioonidele üldist kohustust teavitada õigusakti adressaati võimalikest õiguskaitsevahenditest ega nende kasutamise tähtaegadest. Seoses juhendi Euroopa Parlamendi ametnike ja teenistujate kohustuste kohta vastuvõtmisega parlamendi poolt enesele võetud kohustustega võib asjaolu, et vaidlustatud otsuses on jäetud viitamata õiguskaitsevahenditele, kahtlemata tähendada sellest käitumisjuhisest tulenevate kohustuste rikkumist. Sellise kohustuse järgimata jätmine ei kujuta endast siiski sellist menetlusnormide rikkumist, mis mõjutaks vaidlustatud otsuse õiguspärasust.

(vt punkt 131)

Lisaks ei saa ühenduse kohus haldusmenetluses tehtud otsuse peale esitatud hagi hindamisel määrata menetlust korraldavaid meetmeid ja korraldada toimikuga tervikuna tutvumist, et hinnata, kas dokumendile juurdepääsu andmisest keeldumine võib kahjustada hageja kaitset.

(vt punktid 118 ja 119)

6. EÜ artikliga 253 kehtestatud põhjendus peab olema vastavuses asjaomase akti olemusega ja sellest peavad selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema vaidlustatud akti andnud asutuse kaalutlused nii, et huvitatud isikud saavad teada võetud meetmete põhjendused ning pädeval kohtul on võimalik kontrollida nende seaduslikkust. Seetõttu võib pidada piisavalt põhjendatuks Euroopa Parlamendi peasekretäri otsust ühele parlamendiliikmele parlamendi poolt hüvitistena makstud summade tagasimaksmise

kohta, milles viidatakse otseselt puudutatud isiku esitatud auditi aruandele ja tõenditele, mis ta pärast auditit esitas, ning igakuistele võla tagasimaksetele.

(vt punktid 134–136)

7. Võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisel tuleb arvestada seaduslikkuse põhimõttega, mille kohaselt ei saa keegi enda nõude toetuseks tugineda kellegi teise huvides toime pandud õigusvastasele teole.

(vt punkt 141)

8. Akt on antud volitusi ületades vaid juhul, kui objektiivsete, asjakohaste ja omavahel kokkusobivate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt muu eesmärgi saavutamiseks kui see, millele viidati, või asutamislepingus spetsiaalselt antud juhu asjaolude jaoks ette nähtud menetluse vältimiseks.

(vt punkt 145)

9. Parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja ülesehituse kohaselt peab parlamendi liige, kes määrab makseid teostava kolmanda isiku, kelle ülesandeks on parlamendi poolt assistendi hüvitisena makstud summade haldamine, olema võimeline esitama tõendavaid dokumente selle hüvitise nõuetekohase kasutamise kohta parlamendiliikme assistentidega sõlmitud lepingute kohaselt. Kui tõendavad dokumendid assistentide töötasu või teiste parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja alusel hüvitatavate kulude kohta puuduvad, siis selle tagajärjeks saab olla üksnes kohustus maksta vastavad summad parlamendile tagasi. Kõik summad, mille kasutamist parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja kohaselt ei ole tõendatud, loetakse alusetult makstuks. Puudutatud isik, kes on esitanud administratsioonile dokumente saadud rahaliste vahendite kasutamise kohta, peab ühenduse kohtule hagi esitamise korral neile dokumentidele viitama ning tõendama, et administratsioon on teinud nendega arvestamast keeldudes vea.

(vt punkt 157)